بِسُمِ اللهِ الرَّحُ لِمِنِ الرَّحِبُمِ

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۞ وَاحْلُلْ عُقْدَةً ﴿ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۞ وَاحْلُلْ عُقْدَةً ۞ مِّن لِ صَالِي ۞ يَفْقَهُوا قَوْلِي ۞ (قرآن كريم)

"اى زما پروردگاره! زما سينه را پراخه كړه! او زما امر (درسالت) راته آسان كړه! او زما له ژبى څخه غو ټه پرانيزه! چې (خلک) زما په خبرو (ښه) و پوهيږي."

شمارة دوصد شصت

اسلامي

مي 2019

شعبان 1440

تفكر در فضيلت و مفهوم روزه رمضان المبارك

يروفيسور دكتور عبدالستار سيرت

بسم الله الرحمن الرحيم

صوم یا صیام یا روزه ماه مبارک رمضان بمعنی امساک یا خود داری و باز داشتن نفس انسانی از مقتضیات طبیعی خوردن و نوشیدن ومقاربت جنسی در خلال ظرف زمانی یکروز کامل (از مطلع صبح تا غروب آفتاب) در طول یکماه رمضان (ماه نهم سال هجری قمری) است, و کلمه رمضان و رمض ورمضاء مفهوم شدت گرمی یا گرمی سوزان را افاده میکند که حالت گرسنگی و تشنگی ناشی از روزه به آن ارتاط میابد.

فرمان الهى كهروزه ماه مبارك رمضان رابحيث يكى از اركان اسلام برذمه مسلمين فرض گردانيده آيه كريمه 183 سوره البقه هاست:

يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون.

ای مؤمنان! رزوه بر شما فرض گردید چنانکه فرض شده بود بر آنانکه قبل از شما بودند, تا باشد که پرهیز گار (با تقوی) شوید.

خطاب این آیه مبارکه به مؤمنان و ختم آن به تقوی حقیقت روزه را تمثیل میکند و این میرساند که روزه بر اساس ایمان

گرفته می شود و هدف آن رسیدن به مرتبه تقوی یعنی وقایه نفس از عذاب خداوند ا زطریق اجرای اوامر و اجتناب نواهی او تعالی است.

من يرد الله به خير ا يفقهه

في الدين.

(حدیث شریف)

"کسی که خداوند به وی ارادهٔ خیر فرماید او را در امور دین دانشمند می سازد "

متصل این آیه مبارکه آیات کریمه 184 - و- 185 سوره البقره برخی از احکام وفضائل روزه ماه مبارک رمضان را بیان میکند:

أياما معدودات, فمن كان منكم مريضا أو على سفر _ إلى آخر آيه 185 - و لعلكم تشكرون.

روزهای معین شمرده شده (روزه دارید ماه رمضان را) و هر که از شما مریض باشد یا درحالت سفر, به شمار آن ایام از روز های دیگر (غیر رمضان) روزه بگیرد, و بر کسانیکه توان روزه ندارند ادای فدیه لازم است, یعنی طعام روزانه یک مسکین در مقابل هر روز روزه, و کسیکه از روی نیکی و خیر در مقدار فدیه بیفزاید به وی بهتر است, و اینکه روزه بگیرید بخیر شما است اگر شما بدانید.

ماه رمضان ماهی که در آن قرآن فرو فرستاده شده , رهنمای مردمان و دلائل روشن از رهنمائی و امیتاز حق و باطل, پس هر که از شما دریابد ماه رمضان را باید که آنرا روزه بگیرد و هر کس که مریض باشد یا در سفر, بشمار آن ایام از روز های دیگر روزه بگیرد , خداوند به شما اراده آسانی دارد نه دشواری , و برای اینکه شمار ایام روزه را تکمیل کنید , و برای اینکه خداوند را به عظمت یاد نمائید به آنکه شما را هدایت فرمود , و باشد که شما

تفكر در فضيلت رمضان/

شكر گزار گرديد ختم ترجمه معنای دو آيت كريمه 184 و 185 سوره البقره).

آیه مبارکه 187 سوره البقره بازهم احکام دگری از روزه رمضان را بیان می کند:

أحل لكم ليله الصيام الرفث إلى نسائكم, هن لباس لكم و أنتم لباس لهن الى آخر الآيه .

ترجمه معنای آیه مبارکه: حلال شد برای شما در شب روزه مباشرت با زنان تان, آنها لباس عفت و کمال شما و شما جامه ستر و عفت آنها هستید (تعبیر لطیف قرآنی در باره زن و مرد بحیث لباس همدگر دلیل شدت پیوستمیان آنها است و اینکه هر یک موجب زینت و کمال و ستر و عفت یکدیگر می باشد) هر یک موجب زینت و کمال و ستر و عفت یکدیگر می باشد) خداوند دانا دانست که شما (در مباشرت با زنان در شب رمضان) با خیانت و نافرمانی خویشتن را در گناه می افگنید و اکنون روا است که در شب رمضان با زنان مباشرت کنید (قبل برآن آمیزش با زنان بعد از افطار و خواب در شب روزه روا نبود) و بخواهید آنچه را که خداوند بشما مقدر فرموده است بو بخورید و بنوشید تا آنگاه که رشته سفیدی صبح از تار سیاهی شب در سپیده دم پدیدار گردد , سپس روزه را به اتمام رسانید تا اول شب , و با زنان هنگام اعتکاف در مساجد مباشرت نکنید , این حدود خداوند است و به

آن از در مخالفت وتجاوز نزدیک نشوید, خداوند آیات خود را برای مردم اینگونه بیان می کند تا باشد که ایشان پرهیز گار شوند. (1) {1 - ترجمه معانی چهار آیه مبارکه سوره بقره از ترجمه عبدالستار سیرت.}

تفکر درمتن و آفاق این آیات مبارکه به ارتباط روزه ماه مبارک رمضان مطالب بزرگی را افاده می کند و برخی ازین مطالب عبارت اند از:

1 - روزه بحیث یک فریضه دینی در ادیان قبل از اسلام به اشکال و اوقات مختلفی وجودداشته و در شریعت اسلامی بحیث رکنی از ارکان اسلام درطول یکماه قمری (رمضان) فرض شده است.

2 – مظهر خارجی و شکلی روزه (خود داری از مفطرات سه گانه خورد و نوش و آمیزش جنسی) هدف اساسی تشریع

روزه نیست بل روزه شاهد ایمان وعامل رسیدن به تقوی است.

3 - احکام روزه, عملی وقابل اجرا است و مؤمن مکلف و دارای صحت و در حالت اقامت بخوبی میتواند روزه بگیرد.

4 – بیان مظاهر تسهیل وآسانی در روزه از طریق اجازه افطار برای مریض, مسافر, زنان حامله و حالت شیردادن و مریضی ماهانه و عذر ولادت و اعمال شاقه, و فدیه پیران و ناتوانان و مریضان دائمی و آنهم با تقدیم طعام و اعاشه یک مسکین به عوض روزه یکروز, به وسیله این فدیه روزه داریکه به عوض محرومیت از خورد و نوش یکروز اجازه افطار میابد مکلف شده است به غرض جبران آن به محروم دگری خورد ونوش تهیه نماید و صله ترحم میان وی و بینوایان بر قرار گردد.

5 – ماه رمضان که روزه در آن فرض شده است ماه نزول بزرگترین نعمت خداوند یعنی قرآن کریم و کلام بر حق خداوند است, روزه این ماه در حقیقت بارز ترین مظهر شکران آن نعمت بزرگ را تمثیل می کند.

6 - وقت امساک و افطار از مطلع بامداد تا غروب آفتاب تعیین شده و روزه فقط در روز های رمضان مطابق احکام شرعی گرفته می شود اما شبهای رمضان با داشتن فضائل, برای حیات عادی روزه داران میسر بوده و قرآن کرم آزادی آمیزش میان زنان و شوهران را در شب های رمضان با تعبیر زیبا و لطیفی افاده می کند و میفرماید که همسران لباس زینت و عفت یکدیگر اند.

7 - در اواخر رمضان شبی بنام (شب قدر) وجود دارد و عبادت آن به تعبیر قرآن کریم بهتر از عبادت هزار ماه خوانده شده است (سوره القدر) شب قدر یعنی شب دارای قدر و منزلت بزرگ و یا شب تقدیر امور و مقدرات بندگان از طرف پروردگار شان.

8 - ماه رمضان ماه تفكر و خلوت رسول اكرم - صلى الله عليه وسلم - در غار حراء و آغاز نبوت و بعثت شان درين ماه مبارك بوده است.

این افکار و مطالب مربوط بروزه برخی از هدایات روشن قرآن کریم است, اما در دبستان حدیث مبارک نبوی ـ صلی الله علیه و سلم ـ ارشادات متعدد و تفصیل احکام و

تفكر در فضيلت رمضان/

فضائل روزه ماه مبارک رمضان وارد شده و فقه اسلامی نیز در تمام مذاهب فقهی احکام روزه را ضمن ابواب و کتاب های جداگانه بیان و شرح نموده است. از مجموعه احادیث مبارک قولی و فعلی رسول الله ـ صلی الله علیه و سلم ـ من بخش های از یک حدیث مبارک قدسی را درین باب از صحیح البخاری انتخاب می نمایم (حدیث قدسی آنست که رسول الله صلی الله علیه و سلم آنرا از قول وازجانب پروردگار شان ذکرمی کنند):

عن أبى هريره - رضى الله عنه - عن النبى - صلى الله عليه وسلم - قال: يقول الله - عزوجل - الصوم لى و أنا أجزى به - يدع شهوته و أكله و شربه من أجلى, و الصوم جنه, و للصائم فرحة حين يقى ربه.

روايه ديگر: الصيام جنه, فلا يرفث ولا يجهل و إن امرؤ قاتله أو شاتمه, فليقل: إني صائم, مرتين.

بروایت ابو هریره - رضی الله عنه - رسول الله - صلی الله علیه وسلم - گفتند : خداوند - عزوجل - میفرماید : روزه برای من است و من به آن پاداش میدهم (بنده من) شهوت وخورد ونوش خود را بخاطر من ترک میدهد , و روزه سپر وقایه (از آتش دوزخ) است , روزه دار دو فرحت وخوشی در انتظار دارد , یک خوشی هنگام افطار او و فرحت دیگر آنگاه که به بارگاه پروردگارش شرف حضور میابد .

روایت دیگر: روزه وقایه (از آتش دوزخ) است پس روزه دار نباید به فحش گوئی و ناسزا بپردازد و یا مانند مردم بیدانش مرتکب جدال ناحق و حماقت گردد, و (حتی) اگر کسی باوی (روزه دارد) بنای جنگ و قتال داشته باشد و یا بوی دشنام دهد, درین حالت بگوید: من روزه دارم, من روزه دارم.

این حدیث مبارک قدسی که به عبارات مختلف در تمام کتب صحاح ذکر شده است یک امتیاز خاص روزه ماه مبارک رمضان را نسبت به سائر عبادات مختلف میرساند و آن اینکه خداوند ـ عزوجل ـ روزه را بخود تخصیص داده و میفرماید که: روزه برای من است, در حالیکه همه عبادات خاص برای خدا است پس تخصیص روزه چه توجیه دارد ؟

وجه این تخصیص در آنست که در اجرای هر عبادت دیگر امکان اعتبار ریا و خود نمائی وجود دارد و ممکن است که

عبادت از مجرای خالص (ایاک نعبد و ایاک نستعین ـ خاص ترا می پرستم و خاص از تو یاری میجوییم) احیانا منحرف شود اما روزه یگانه عبادتی است که سر آن فقط میان بنده و پروردگار او است و اعمال نمایش و ریا در آن راه ندارد.

منع اعمال ناشایسته و فحش و نا سزا گفتن برای روزه دار این مفهوم را ندارد که اعمال مذکور در غیر روزه جواز دارد اما تخصیص روزه به اجتناب ازین اعمال میرساند که روزه سطح اخلاق روزه دار را مخصوصا بمدارج عالی ارتقا میدهد و فضائلی که هر مسلمان در هر وقت باید به آن متصف باشد در روزه آن فضائل مخصوصا مؤکد گردیده است.

تفکر در اینکه خداوند حکیم بندگان مؤمن خود را بخاطر روزه از امور طبیعی و مشروع خورد و نوش و آمیزش جنسی در خلال روز های یکماه در طول یکسال منع میفرماید در حالیکه این امور به صورت طبیعی و در چوکات شرعی همیشه مشروع و بل مسنون و حتی در حالات ضرورت شدید واجب پنداشته می شود , تفکر در اسرار این تشریع بزرگ اسلامی بخوبی میرساند که روزه ماه مبارک رمضان در حقیقت یک وقفه سالانه حساب میان خدا و بنده و میان بنده و نفس او است , خداوند نعمت های مشروع و حلال خود را در حالت روزه منع میفرماید تا روزه دار از قید خواهشات نفس و شهوات خود مؤقتا خود را برهاند و به سیر نفس

خودباندیشد که آیا شر اماره بالسو،) در حرکت است و یا بطرف خیر (نفس مطمئنه) بر میگردد ؟ نفس انسانی که خویشتن را در برابر نعمت های مشروع در بازداشت می بیند به ارتباط ممنوعات دائمی و محرمات شرعی چه موقف دارد ؟ آیا شکرانه رزق حلال و نعمت های مشروع, وی را از محرمات و رزق حرام دور داشته است و یا سرحد حلال و حرام بهم آمیخته و برهم خورده است ؟

او (روزه دار) که مؤقتا به گرسنگی و تشنگی مواجه میگردد آیا در فکر آن همنوعان خود شده است که همیشه در حالت فقر و گرسنگی بسر می برند ؟

این برخی از سوالاتی است که تفکر در مفهوم روزه جواب آنرا در بر دارد , و روزه دار در حالیکه صبر و تحمل و

تفكر در فضيلت رمضان/

تقدیم نماز تراویح قبل از نماز خفتن (عشاء)

مقاومت در برابر خواهشات نفس را تمرین می نماید احساس درد فقر و محرومیت فقراء درضمیر او تحریک می شود. سؤال مهم دیگر اینست که آیا مفهوم خود داری و بازداشت در روزه صرف مربوط خوردن و نوشیدن و رابطه جنسی است و یا سائر اعضای داخلی و خارجی انسان در روزه سهم دارند ؟ در جواب این سوال از دروس این حدیث صحیح البخاری بروایت ابی هریره درضی الله عنه استفاده می کنیم:

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده اند: «من لم يدع قول الزور و العمل به فليس لله حاجه فى أن يدع طعامه و شرابه كسيكه گفتار دروغ وبهتان و كاربستن به آنرا ترک نكند خداوند محتاج آن نيست كه وى نان و آب خود را ترک نمايد » . يعنى روزه آن روزه دار بدرگاه خداوند قابل قبول نيست كه نان و آب خود را ترک نموده اما دروغ وبهتان و كاربستن به آزرا ترک نكرده است.

امام ابو حامد غزالی در کتاب معروف خود (إحیاء علوم الدین) روزه روزه داران به سه درجه تصنیف می کند: روزه عام, روزه خاص, روزه خاص, روزه خاص, روزه خاص یا خصوصی باز داشت نفس و شهوت است, روزه خاص یا خصوصی باز داشتن گوش و چشم و زبان و دست و پای و سائر اعضای انسان از همه گناهان است, اما روزه أخص خاص یا خاص ترین برکندن دل از مقاصد پست دنیوی ودل بستن برضای یروردگار دلها است.

حیف آن خواهد بود که روزه را تنها خود داری از مطالب نفس و شهوت در چوکات خورد و نوش و آمیزش جنسی به بینیم و به این تفکر نرسیده باشیم که روزه یک تکان سالانه حساب و یک خانه پاکی سالانه نفس بشری است که حیات ظاهر و باطن انسانرا برای یکسال کامل از همه آلودگی ها پاک می سازد و رابطه انسانرا با خودش , با پروردگارش و با برادر و خواهرش (انسان دیگر) درکمال امانت و وفا تجدید می نماید.

خداوند بزرگ بما رشد و هدایت و قدرت تفکر عنایت فرماید تا از دروس روزه در تزکیه نفس و تهذیب اخلاق و پاکی جسم و جان و احساس همنوعی استفاده نمائیم وقدمی به مرتبه تقوی نزدیکتر شویم.

سؤال: در فصل تابستان به سبب تأخیر وقت نماز خفتن مسلمانان در اروپا به مشکلات مواجه می شوند، بعض از آنها به فتوای جمع بین شام و خفتن در ماه رمضان عمل می کنند . مسلمانان می خواهندتا نماز تراویح را بجا آورند ، مرد نماز شام را می خوانند و بعد از آن به خانه بر می گردند و افطار می کنند و باز به مسجد برای اداء نماز عشاء و تراویح حاضر می شوند ، اما تأخیر وقت نماز خفتن تراویح حاضر می شوند ، اما تأخیر وقت نماز خفتن وبعداز آن نماز تراویح برای مردم مشقت است خصوصا که نماز صبح (فجر) بسیار وقت می باشد . آیا جواز دارد برای آسانی نماز تراویح را قبل از نماز خفتن خواند ؟

جواب: بین شام و خفتن وقت خواندن نفل است ، و وقت نماز تراویح بعد از نماز خفتن می باشد و رسول اکرم صلی الله علیه و سلم این طور کرده اند به این اساس جمهور فقهاء می گویند که وقت نماز تراویح بعد از نماز خفتن است.

المرداوی در «الإنصاف» می گوید: اول وقت نماز تراویح بعد از نماز خفتن است و جمهور باین نظر اند. و بعض متأخرین از مذهب حنفی و حنبلی جواز می دانند خواندن نماز تراویح را قبل از نماز خفتن. ابن بدر الدین العینی و ابن عابدین از مذهب حنفی می گویند که در مورد نماز تراویح سه قول (نظر) است: تمام شب، قبل از نماز خفتن و بعد از آن و قبل از وتر و بعد از آن و المرداوی ذکر میکند که حنبلی ها می گویند که بعض از متأخرین شان جواز داده اند که قبل از عشاء صحیح است.

به سبب تأخیر نماز تراویج که موجب مشکلات مسلمانان است و در سؤال از آن ذکر یافته و در کشور های که نماز خفتن تأخیر میکند در این حالت

مسلمانان می توانند از بین این سه نظریه یکی را انتخاب کنند:

اولا: در خانه های خود افطار کنند و بعد از نصف ساعت و یا یک زمان که همه به آن متفق باشند ، نماز شام و خفتن را بخوانند و بعد ازآن نماز تراویح را اداء کنند.

دوم: نماز شام را بخوانند و در خانه های خود افطار کنند وبعد از نصف ساعت جمع شوند و یا به وقتی که همه به آن اتفاق داشته باشند ، اول نماز تراویح را بخوانند، بعد از آن نماز خفتن را بوقت آن بخوانند.

سوم: در مسجد افطار ساده کنند ، بعد از آن نماز شام را بخوانند ، بعدا از آن تراویح را و نماز خفتن را در وقت آن بخوانند.

حالات فوق جواز دارد و مراکز اسلامی نظر به شرایط خاص شان یکی آنرا انتخاب کنند.

دار الافتا از مسلمانان دعوت می کند تا در این روزها حقوق همسایه ها را احترام کنند و باعث مشکلات شان نشوند خصوصا در شبهای رمضان و صحیح نیست که گناه کبیره که مشکلات برای همسایه ها است بخاطر اداء و حفظ نفل صورت بگیرد.

المجلس الاروبي للأفتاء والبحوث

2018 مى 2017 نشر شده بتاريخ 30 مارچ 30

مقدار و اندازه مسافه که در آن مسافر حق دارد روزه نگیرد:

دكتوريوسف القرضاوي جواب ميدهد:

مسافر به نص قرآن کریم می تواند روزه نگیرد و آیه 184 سوره بقره به همین معنی است که : روز هائی معین شمرده شده (روزه دارید ماه رمضان را) و هر که از شما مریض شد یا در حالت سفر , بشمار آن ایام از روز های دیگر (غیر رمضان) روزه بگیرد , و بر کسانیکه توان روزه ندارد ادای فدیه لازم است , یعنی طعام روزانه ,

یک مسکین در مقابل هر روز روزه , و کسیکه از روی نیکی و خیر در مقدار فدیه بیفزاید به وی بهتر است, و اینکه روزه بگیرید بخیر شما است اگر شما بدانید.

در اندازه و مقدار مسافه فقهاء با هم اختلاف دارند. اعتقاد دارم که در 80 کیلومتر همه متفق اند . در مسافه ایکه به سبب آن نماز قصر می شود در آن مسافه نگرفتن روزه, مباح است در نزد اکثر مذاهب مسافه 84 کیلومتر تخمین شده است و این مقدار و اندازه ها همه تقریبی و یا تخمینی است و از رسول صلی الله علیه وسلم و از صحابه در مقدار مسافه به متر و کیلومتر روایت نشده است , پس مقدار و اندازه 84 کیلومتر کافی است.

بعضی علما اصلا مسافه را شرط نمی دانند و هر سفر در نزد ایشان در معنی زبان و لغت سفر است که در آن قصر نماز جواز دارد و برای مسافر به نص حدیث و قرآن جواز است که روزه نگیرد.

مسافریکه روزه برایش مشقت و مشکل است گرفتن روزه برای وی مکروه است بلکه ممکن است برایش حرام باشد بقول رسول الله صلی الله علیه و سلم که در حق مردی گفت. مردیکه روزه داشت و ازشدت زحمت و مشقت روزه در گرمی بالایش سایه بان بسته بودند و رسول الله از حال وی پرسید , جواب دادن که روزه دارد و فرمود: (لیس من البر الصیام فی السفر بوزه دارد و فرمود: (لیس من البر الصیام فی السفر نموده بخاری این حکم برای کسی است که روزه گرفتن در سفراز نیکویی نیست) روایت نموده بخاری این حکم برای کسی است که روزه گرفتن برایش مشکل باشد لیکن برای کسیکه روزه برایش مشکل نباشد اختیار دارد که روزه میگیرد و یا نمی گیرد.

در جواب به سؤالی که آیا روزه بگیرد بهتر است یا نه؟ اختلاف نظر موجود است که نظریات فقهاء را امام و خلیفه مسلمین عمر بن عبدالعزیز این طور خلاصه میکند:

آسانترین آن بهترترین آن است.

ابو داود از حمزه بن عامر الاسلمی روایت میکند که از رسول الله صلی الله علیه وسلم راجع به گرفتن روزه در سفر پرسید و آنحضرت جواب داد که: هر کدام را که بخواهی, یعنی اختیار آنرا داری که بگیری و یا نه و آنرا اختیار کن که برایت آسانتر باشد).

روزهٔ روز عاشور

سؤال: آیا روزه گرفتن در روز عاشور گناهان یک سال را می بخشد و گناهان کبیره ضمن این حکم میآید؟

القرضاوی جواب میدهد: در مورد روزه عاشوراء احادیث زیادی آمده است امام مسلم از ابی قتادة روایت میکند که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمود: «صوم یوم عرفه یکفر سنتین: ماضیة و مستقبلة, و صوم یوم عاشوراء یکفر سنة ماضیة».

روزه, روز عرفات گناه دو سال گذشته و آینده را می بخشد و روزه, روز عاشوراء گناهان دو سال گذشته را محو میکند.

از حکمت خداوند سبحانه است که بنده خطأکار بوده و رحمت خداوند وسائل زیادی را آماده ساخته تا آثار خطأ عفو شود مثل نماز ها , صدقات , حج , عمره و غیره حسنات . (إن الحسنت یذهبن السیئات * هود : 114) . حسنات یا خوبی ها زشتی و یا بدی ها را از بین میبرد . صیام از بزرگترین وسیله برای عفو گناهان میباشد زیرا انسان شهوت را ترک نموده و با نفس مجاهده میکند و راه شیطان را که در جسم انسان مانند خون در جریان است مسدود میسازد .

بنده حق ندارد که عفو گناهان یک ساله و یا دو سال را به روزه گرفتن یک روزبه پروردگار خود نسبت بدهد , خداوند فضل عظیم و سخاوت بزرگ را دارد و واسع

مغفرت و رحمت میباشد . (قال عذابی أصیب به من أشاء و رحمتی و سعت كل شيء).

حدیث شریف که عفو در آن آمده مقید به صغائر نیست لیکن جماعت از علماء آنرا مقید به صغائر نموده اند و حدیث ابی هریره نظر شانرا تقویت میدهد.

در صحيح مسلم آمده: (الصلوات الخمس, والجمعة إلى الجمعة و رمضان إلى رمضان, مكفرات ما بينهن إذا اجتنبت الكبائر ». جمعه تا جمعه و رمضان تا رمضان مكفرات است بين شان اگر از كبائر اجتناب شود.

اگر در این حسنات شرط تکفیر گناهان است بغیر از کبائر, پس این شرط در روزه, عاشوراء زیادتر میباشد.

النووی میگوید :اگر صغائر نباشد کبائر عفو میشود و اگر کبائر نباشد زیادت در رفع درجات است.

خانم حامله دار و روزه ماه رمضان

دكتوريوسف القرضاوي جواب ميدهد:

در این موضوع باید واضح باشد که اگر زن حامله دار نسبت به طفلی که در شکم خود دارد ترس دارد که از بین نرود روزه نگیرد ؟

بلی ! روزه نگیرد بلکه اگر متأکد بود و همچنان اگر داکتر مسلمان و یا داکتربا اطمینان و متخصص گفت که حیات طفل در خطر است در نتیجه روزه گرفتن, مادر باید روزه نگیرد و بالایش واجب است که روزه را بخورد تا اینکه طفل از بین نرود و خداوند می فرماید که اولاد خود را نکشید * اسراء: 31. طفل یک موجود زنده و قابل احترام است و حضرت ابن عباس می گوید که آیه شریفه که برای کسانیکه روزه بالاتراز طاقت شان است شامل خانم شکم دار و زنیکه شیر میدهد نیز می باشد.

اگر زن شکم دار و زنانیکه شیر میدهد از صحت خود ترس دارد روزه نگیرد و فقط قضائی آن را بگیرد و در این حالت فدیه نیست.

در مورد استعمال دواء در چشم و گوش و سرمه و استعمال دواء در معقد و اماله کردن قبل از افطار

تمام مواد فوق الذكر داخل شكم میشود لیكن داخل شكم از راه و طریق غیر طبیعی می شود وانسان بعد از استعمال آنها احساس رفع گرسنگی و تشنگی را نكرده و خود را قوی احساس نمیكند . در حكم این مواد علمای گذشته و معاصر با هم اختلاف نظردارند كه به دو دسته تقسیم می شوند:

شدید یا متشده و آسان و سهل گیر. بعضی نظر دارند که روزه به استعمال آنها باطل میشود و بعضی بدلیل اینکه از راه طبیعی داخل معده نمی شود روزه را باطل نمی سازد.

من (القرضاوی) در مواد فوق الذکر مانند: (قطره چشم, گوش و سرمه و گذاشتن مرهم در مقعد برای کسیکه مرض بواسیر دارد و همچنان اماله) نظر دارم که سبب باطل شدن و یا شکننده روزه نمی گردد و به همین حکم یعنی عدم باطل شدن روزه فتوا میدهم و به همین حکم شیخ الاسلام امام ابن تیمیه نیز حکم داده بود و امام ابن تیمیه نیز حکم داده و نتیجه گیری نموده می نویسد که: ظاهر است که روزه باطل نمیشود به سبب آنها.

روزه نگیرند اما قضائی آنرا اداء کنند

علماء اتفاق دارند که در وقت حیض و نفاس روزه گرفتن حرمت دارد و اگر روزه گرفته شود صحت ندارد باطل میباشد، و قضائی روزه گرفته شود.

امام بخارى و مسلم از بى بى عائشه روايت مى كنند كه گفت: «كنا نحيض على عهد رسول الله صلى الله عليه

وسلم ، ما را به قضائی روزه امر میکردند و امر به قضائی نماز نمی کردند».

آداب روزه

از باب استحباب است که روزه دار آداب روزه را مراعات کند

1) سحور: بخاری و مسلم از انس رضی الله عنه روایت میکنند که رسول الله صلی لله علیه وسلم گفت: «تسحروا فإن السحور برکة» سحری کنید که در سحری برکت است. وقت سحر از نصف شب با طلوع فجرو بهتر است که در سحور تأخیر نمود.

2) عجله در افطار: برای روزه دار بهتر است تا در افطار عجله کند . بخاری و مسلم از سهل بن سعد روایت می کنند که رسول اکرم گفت: «لا یزال الناس بخیر،ما عجلوا الفطر» تا هنوز مردم بخیر هستند اگر در افطار عجله کنند.

3) دعا در وقت افطار: ابن ماجه از عبد الله بن عمرو بن العاص روایت میکند که رسول الله صلی الله علیه وسلم می گفت: «إن للصائم عند فطره دعوة ما ترد» برای روزه دار در وقت افطار دعوتش رد نمیشود. و بنده خدا در وقت افطار میگوید: «اللهم إنی آسالک برحمتک التی و سعت کل شئ ـ آن تغفر لی»

صحت احادیث که در فضیلت ماه رجب ذکر شده است

در ماه رجب عدهٔ از خطباء و واعظین احادیث زیاد را در فضیلت ماه رجب ذکر می کنند . عدهٔ از هموطنان گرامی می خواهند نسبت این احادیث را به رسول اکرم صلی الله علیه وسلم و صحت آنرا بدانند . امام یوسف القرضاوی در جواب سؤالات مسلمانان در

صحت احادیث که در فضیلت ماه رجب /

مورد ماه رجب و احادیث که در فضیلت آن ذکر شده این جواب را میدهد:

الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله و آله و صحبه، و من اتبعه إلى يوم الدين و بعد:

در مورد ماه رجب چیزی صحت ندارد و فقط در قرآن کریم ضمن ماه های حرام ، ماه رجب نیز ذکریافته. ماه های حرام عبارت اند از: رجب ، ذوالقعدة ، ذوالحجة و المحرم . این ماه ها با فضیلت استند.

یک هم حدیث ذکر نشده آست که فضیلت ماه رجب را به اثبات برساند و فقط یک حدیث «حسن» است که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم در ماه شعبان نسبت به ماه های دیگر روزه بیشتر میگرفتند و زمانیکه از سبب روزه گرفتن در این ماه از آنحضرت سؤال شد ، فرمو دند : این ماه بین رجب و رمضان قرار دارد که مردم از آن غافل اند . از این حدیث فهمیده می شود که رجب دارای فضیلت است . اما حدیث که «رجب شهر الله ، و شعبان شهری ، و رمضان شهر أمتی » ، رجب ماه خداوند و شعبان ماه من و رمضان ماه امتم است ، حدیث منکر و ضعیف است و علماء می گویند که حدیث موضوعی و ضعیف است و از ناحیه دینی و علمی هیچ قیمت ندرد . کذب است و از ناحیه دینی و علمی هیچ قیمت ندرد . و اما احادیث که در فضیلت ماه رجب روایت شده و ذکر یافته که هر کس این قدر نماز بخواند و باین اندازه توبه یافته که هر کس این قدر نماز بخواند و باین اندازه توبه

و اما احادیث که در فضیلت ماه رجب روایت شده و ذکر یافته که هر کس این قدر نماز بخواند و باین اندازه توبه و استغفار کند این همه مبالغه آمیز است و همه روایات کاذب و از علامات کذب است. علماء می گویند که وعد به ثواب عظیم در اجراء یک امر عادی و وعید به عذاب شدید بیک گناه کوچک دلالت برین میکند که این احادیث دروغ و کذب است. مثلا می گویند که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم فرمودند: یک لقمه نان در بطن گرسنه بهتر است از بناء هزار مسجد » این حدیث کذب است زیرا ممکن نیست و معقول نمی باشد که یک

لقمه نان در بطن یک گرسنه ثواب آن بزرگتر از تعمیر هزار مسحد باشد.

احادیث که در فضلیت ماه رجب ذکر میشود لازم است علماء این احادیث موضوعی و کذب را توضیح بدهند و مردم در گرفتن آن متوجه سازند . روایت است که اگر کسی به حدیث که کذب باشد سخن بزند او کاذب میباشد . احادیث را باید از مرجع و منبع اصلی آن گرفت و کتب احادیث موجود است که مورد اعتماد میباشد و همچنان کتب احادیث ضعیف و موضوعی نیز موجود است.

از جملة اين كتب ، كتاب « المقاصد الحسنة » از السخاوى ، « تميز الطيب من الخبيث لما يدور على ألسنة الناس من الحديث » از ابن الديبع ، « كشف الخفا و الإلباس فيما اشتهر من الأحاديث على ألسنة الناس » العجلوني ،

خطباء باید احادیث موضوعی و کذب را ذکر نکنند و احادیث صحیح را که در کتب احادیث معتمد است روایت نمایند و آفات بزرگ که در ثقافت اسلامی ما بوجود آمده ذکر و استفاده از همین احادیث موضوعی و غیر صحیح است و واجب است تا ثقافت و فرهنگ اسلامی خود را از این آفات پاک سازیم.

از هموطنان عزیز دعوت میشود تا کمک های خود برای ادامهٔ نشرات فقه اسلامی فرستاده داخل اجر شوند. ادامهٔ نشرات اسلامی ارتباط به کمک شما دارد. ماه مبارک رمضان ماه خیر و صدقه است /

Mogaddedi Fazl Ghani 201 Washington Blvd # 104 Fremont, ca 94539 U.S.A Tel (510) 979 – 9489 fazlghanimogaddedi@yahoo.com Islaminfo.one

استاد عبدالعلى نور احراري

تراویح در ماه رمضان

فرضيت روزه در ماه رمضان به آيت قرآن ثابت است: « يا أيها الذين آمنو كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون» (البقرة: 183).

«ای کسانیکه ایمان آورده اید روزه برشما فرض شده است چنانکه فرض شده بود بر کسانی که پیش از شما بودند».

تاريخچه نماز تراويح:

نماز تراویح در جماعت بعد از ادای فرض خفتن نه در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم خوانده شده و نه در زمان خلافت ابوبکر رضی الله عنه و نه در اوائل خلافت عمر رضی الله عنه برای روشنی موضوع به احادیثی از صحیح البخاری که صحیح ترین کتاب بعد از قرآن نامیده شده آغاز می کنیم.

حدیث (1891) که در اول کتاب الصوم (روزه) آمده بدین مضمون است: بادیه نشین ژولیده مویی نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد و گفت: یا رسول الله مرا آگاه کن از آنچه خداوند بر من از نماز فرض کرده است: آن حضرت صلی الله علیه وسلم فرمود: نماز پنج وقت مگر آنکه تطوع (نفل) بخوانی. بادیه نشین گفت: مرا آگاه کن از آنچه خداوند بر من از روزه چه فرض کرده است: آن حضرت صلی الله علیه وسلم فرمود: روزه ماه رمضان مگر آنکه روزه تطوع (نفل) بگیری. بادیه نشین گفت: مرا آگان کن از آنچه بر من از زکات چه فرض کرده است: رسول الله صلی الله علیه وسلم او را از شریعت کده اسلام آگاه گردانید. آنگاه بادیه نشین گفت: سوگند به ذاتی که تو را بزرگ داشته است که بر آنچه خداوند بر من فرض کرده نه چیزی می افزایم و نه هم چیزی از آن کم می کنم.

رسول الله صلى الله عليه و سلم فرمود: رستگار شد اگر راست گفت و يا فرمود: به بهشت در آمد اگر راست گفت. استنباط فقهى از اين حديث اين است كه هر مسلمانى كه فرايض خداوند را بجا آورد بدون آنكه نوافل را در نماز و روزه و زكات ساير امور انجام بدهد او را بسنده است و انجام

ندادن نوافل گناه شمرده نشده و مجازاتی در قبال ندارد البته انجام نوافل در همه امور دارای ثواب است.

حدیث {2013}در کتاب روزه (صحیح البخاری) از ابو سلمة بن عبدالرحمن روایت است که وی از عایشه همسر رسول الله صلی الله علیه و سلم چنین سوال کرد:

نماز رسول الله صلى الله عليه وسلم در رمضان چگونه بود؟

عایشه رضی الله عنها گفت: آن حضرت صلی الله علیه وسلم در رمضان و در غیر رمضان بر یازده رکعت (نمازشب) نیفزوده است ، چهار رکعت می گزارد، از خوبی و طول نماز سوال نکن و سپس چهار رکعت می گزارد از خوبی و طول نماز سؤال نکن و سپس سهرکعت می گزارد.

من گفتم: یا رسول الله، آیا قبل از آنکه (نماز) وتر بخوانی می خوابی ؟ آن حضرت فرمود: «ای عایشه همانا چشمانم می خوابد ولی دلم نمی خوابد».

این حدیث می رساند که در ماه رمضان و غیر رمضان در نماز شب قیام اللیل) یا نماز تهجد رسول الله صلی الله علیه وسلم تفاوتی نبوده است.

حدیث {1140}به روایت قاسم بن محمد (برادرزاده عایشه رضی الله عنها) آمده است: پیامبر صلی الله علیه وسلم نماز شبرا سیزده رکعت می گزارد که شامل و تر و دو رکعت [سنت} صبح بود.

حدیث {1129} (در کتاب تهجد) از عایشه رضی الله عنها روایت است که گفت رسول الله صلی الله علیه و سلم شبی در مسجد نماز گزارد مردم با اقتدا به نماز وی نماز گزاردند، شب بعد که آن حضرت نماز گزارد، مردم بیشتری به نماز آمدند در شب سوم و یا چهارم که مردم جمع شدند رسول الله صلی الله علیه و سلم بیرون نیامد و چون صبح شد آن حضرت فرمود: «همانا از آمدن شما آگاه شدم ولی آنچه مرا از بیرن شدن به نزد شما مانع گشت

تراویح در ماه رمضان/

ترس آن بود که این نماز بر شما فرض گردد» و این کار در رمضان بود (در آخرشب که تهجدمی گزارند).

حدیث {2009}از مالک از ابن شهاب از حمید بن عبد الرحمن از ابو هریزة روایت است که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرموده است: «هر کس که در ماه رمضان از روی ایمان و طلب ثواب نماز بر پا دارد گناهان گذشته اش بخشیده می شود» ابن شهاب راوی این حدیث میگوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات کرد و مردم (در رمضان) به همین شیوه (تنها) نماز می گزاردند و سپس در زمان خلافت ابوبکر به همین شیوه (تنها) نماز می گزاردند و همچنان در اوایل خلافت عمر یعنی ترک جماعت نماز تراویح.

حدیث { 2010 } از ابن شهاب از عروه بن زبیر از عبدالرحمن بن عبدالقاری روایت است که گفت: در یکی از شب های رمضان با عمر بن خطاب رضی الله عنه طرف مسجد روان شدیم، مردم در آنجا در گروه های پراکنده نماز می گزاردند، عمر گفت: چنین می پندارم که اگر همه را بر امامت یک قاری جمع گردانم، بهتر از آن است که پراکنده نماز گزارند و مردم را به امامت ابی بن کعب جمع گردانید. شب دیگر که با عمر بر آمدیم دیدیم که مردم در عقت امام خود نماز می گزارند عمر گفت: چه نیکو بدعتی و آنچه از آن خواب می شوید (نماز آخرشب) بهتر از آن چیزی است که آن را زنده می دارید. برخی این گفته عمر رضی الله عنه را چنین تعبیر کرده اند که نمازی که در آخر شب اداء شود بهتر از آن نمازی است که در اول شب اداء شود.

در فتح الباری شرح صحیح البخاری در باره این موضوع مطالبی بیان شده که به بعضی از آن ها اشاره میشوددر متن چنین تذکر رفته

«شب دیگر که با عمر بر آمدیم دیدیم که مردم در عقب امام خود نماز می گزارند» از متن فوق چنین استنباط می شود که حضرت عمر در نماز تراویح اشتراک نکرده و چنین می

پنداشت که نماز(نفل) در خانه به خصوص درماه رمضان ثواب بیشتر داردو در باب «قیام اللیل» از محمد بن نصر از طاوس روایت شده که ابن عباس گفته است من نزد عمر در مسجد بودم که آواز مردم شنیده شد عمر گفت این چیست؟ گفته شد که از مسجد بیرون می شوند و این درماه رمضان بود . عمر گفت: آنچه از شب باقی مانده نزد من بهتر است از آنچه از شب گذشته است (مراد افضلیت نماز در آخر شب است).

در یکی از روایت های مالک و ابو یوسف و بعضی شافعیه آمده است که نماز (غیر فرض) در خانه بهتر است نظربه این حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم :«نماز شخص در خانه اش افضلیت دارد بجزنماز فرض» و این حدیث صحیح است که مسلم از طریق ابو هریره استخراج کرده است.

از طحاوی روایت شده که گفته است نماز تراویح در جماعت واجب کفائی می باشد . ابن بطال گفته است قیام رمضان سنت است زیرا عمر آن را از عمل پیامبر صلی الله علیه وسلم گرفته است و ترک کردن آن از جانب پیامبر صلی الله علیه وسلم به خاطر آن بوده که بیم فرضیت آن می رفته است.

ابن ابی شیبه از ابن عباس چنین روایت کرده است: رسول الله صلی الله علیه وسلم در رمضان بیست رکعت نماز گزارد و وتر إسناد این حدیث ضعیف است و صحیح همان است که عایشه رضی الله عنها روایت کرده است. (نقل از جلد 4 فتح الباری ؛ کتاب صلاة التراویح، مطالبی از صفحات 295 تا 298.

این نگارنده تا کنون به سندی بر نخورده که دو خلیفه دیگر اعنی حضرات عثمان و علی رضی الله عنهما نماز تراویح گزاردند باشند البته از زبان بعضی کسان شنیده میشود که ثواب نماز تراویح در رمضان بیشتر از نماز فرض در غیر رمضان است که این سخن مطلق غلط است به برداشت این حقیر اگر کسی عمر خود را تراویح بخواند نمی تواند دو رکعت فرض را که عمداً ترک کرده است جبران نماید الله تعالی قیام رمضان همه مسلمانان و طاعات و عبادات شان را قبول درگاه نماید آمین/

معرفی کتاب های جدید ازدواج و تربیه در فکر معاصر اسلامی

تأليف: فضل غنى مجددى

این کتاب در ده فصل و 380 صفحه به طبع رسیده و برای مطالعهٔ هموطنان عزیز آماده میباشد. قیمت کتاب 25 دالر و قیمت پست برای امریکا 5 دالر و برای اروپا 25 دالر.همچنان هموطنان عزیر از Amazon.com میتوانند کتاب را فرمایش دهند.

روش فكر معاصر اسلامي

تأليف: فضل غنى مجددى

این کتاب در 498 صفحه موضوعات فکری مسلمانان را به بحث می گیرد. قیمت کتاب 25 دالر و قیمت پست داخل امریکا 5 دالر و برای اروپا 25 دالر. این کتاب را مستقیماً از آموزن نیز بدست آورده می توانید.

مطالعة تمهيدي عصر رسالت و خلافت راشده

تأليف: فضل غنى مجددى

این کتاب در 420 صفحه مهمترین مسائل اقتصادی و سیاسی عصر اول اسلامی از تاریخ 1 تا 40 هجری را به بحث می گبرد.

قیمت کتاب 25 دالر و قیمت پست برای امریکا 5 دالر و برای اروپا 25 دالر است.

مطالعهٔ تمهیدی در فقه حنفی و جعفری (توافق و تفاوت)

طبع چهارم در 384 صفحه قیمت کتاب 25 دالر امریکائی.